

управлінський облік – це підтримка менеджерів і що застосування конкретного методу управлінського обліку є допоміжним механізмом у прийнятті управлінського рішення, в той час коли основна увага має бути зосереджена на підтримці бізнесу і отриманні максимального прибутку при найменших затратах.

Отже, стратегічний управлінський облік розвивався протягом останніх тридцяти років, проте в академічній літературі досі немає згоди в наукових думках щодо розуміння концепцій і методів даного напрямку обліку. Адаптація методів стратегічного управлінського обліку залежить від погляду на саму концепцію стратегічного менеджменту. Для досягнення конкурентних переваг мають бути розроблені та обґрунтовані різні концепції стратегічного управлінського обліку, що наразі стає викликом для практики бухгалтерського обліку при наданні актуальної інформації у процесі прийняття стратегічних рішень для бізнесу у сучасних перманентних умовах.

Література.

1. Simmonds, K. Strategic Management Accounting. *Management Accounting*. 1981. № 59. pp. 26-29.
2. Pitcher, G.S. Management Accounting in Support of the Strategic Management Process. CIMA. 2015. 20 p. URL: www.cimaglobal.com/Research--Insight/Research-Funding/academic-research-reports/#MAindiff (date of the application: 27.04.2022).

РИЗИК-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У ВНУТРІШНЬОМУ АУДИТІ

**БЕЛЕНКОВА М.І., К.Е.Н., ПРОФЕСОР,
РАГУЛІНА І.І., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,**

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

У сучасних умовах, що характеризуються посиленням вимог законодавства та регуляторів, посиленням конкуренції в галузі, поширенням нових технологій, зростанням собівартості, зниженням платоспроможності покупців та постачальників, кризовими явищами, підприємства змушені виходити на нові ринки, розвиватися в нових галузях, запускати нові види продукції, змінювати бізнес-моделі та значно скорочувати витрати. Всі ці зміни пов'язані з новими та більш складними ризиками.

Під ризиком слід розуміти імовірність понесення підприємством втрат та погіршення ліквідності внаслідок настання несприятливих подій, пов'язаних із внутрішніми (складність організаційної структури, рівень кваліфікації працівників) та зовнішніми (зміна економічних умов діяльності організації, що застосовуються технології тощо) факторами.

Внутрішній аудит, надаючи незалежні та об'єктивні гарантії та консультації, спрямовані на вдосконалення діяльності підприємств, покликаний допомогти досягати поставлених цілей, використовуючи систематизований та послідовний підхід до оцінки та підвищення ефективності процесів управління ризиками, контролю та управління [1]. Ефективно реалізувати це завдання дозволяє ризик-орієнтований підхід.

Ризик-орієнтований підхід до проведення внутрішнього аудиту – це методологія, яка поєднує внутрішній аудит із загальною системою управління ризиками [2]. Цей підхід дозволяє внутрішнім аудиторам надати раді директорів гарантії, що процеси управління ризиками ефективні у межах прийнятого підприємством рівня прийнятного ризику.

Складність класифікації бізнес-ризиків визначається їх різноманітністю. Потенційні ризики будь-якого підприємства бувають зумовлені різними факторами: розміром активів; обсягом та складністю операцій; нестійкістю бізнесу; рівнем автоматизації; чесністю та компетентністю співробітників; географічним розташуванням тощо.

Мінімізація ризиків здійснюється на основі ідентифікації та оцінки ризиків, «вбудовування» процесів контролю, що обмежують ризик в усі бізнес-процеси до прийнятного рівня.

Слід враховувати, що залучення внутрішнього аудиту в процес ідентифікації ризиків та їх оцінка повинні бути певною мірою обмежені, що дозволяло б йому при наступних перевірках зберегти об'єктивність і незалежність. При цьому основними елементами ризик-орієнтованого підходу у внутрішньому аудиті є: планування аудиту, яке проводиться на основі оцінки ризиків; оцінка рівня ризику; аналіз уразливості системи контролю, розробка рекомендацій; підсумковий звіт за результатами перевірки, який включає в себе тільки ключові проблеми, порушення і недоліки, що впливають на рівень ризику; комплексна оцінка якості управління бізнес-процесами; моніторинг усунення порушень.

Одним з важливих інструментів визначення ризиків є матриця ризиків. Даний інструмент допомагає визначити, наскільки істотний ризик і яким може бути висновок аудитора про ефективність процесу, що перевіряється, а також підказує напрямок, в якому можливо провести додаткову роботу щодо поліпшення якості доказової бази.

План роботи внутрішнього аудитора на основі ризик-орієнтованого підходу може бути сформований таким чином: визначається перелік об'єктів, які необхідно перевірити в майбутньому році; здійснюється оцінка ризику кожного об'єкта з урахуванням обсягів операцій, значущості проєктів; визначається рівень ризику по кожному об'єкту; складається план роботи, при цьому основна частина контрольно-ревізійних заходів повинна припадати на об'єкти з високим рівнем ризику; обов'язковий ризик-орієнтований підхід при формуванні вибірки; план коригується протягом року з урахуванням зміни рівня ризику.

Вибірка здійснюється під час перевірки на основі оцінки рівня ризику; коригування робочого плану проводиться під час перевірки залежно від виявлених порушень, «слабких» місць у системі внутрішнього контролю. Обов'язково встановлюються причини порушень, виявляються «слабкі» зони у системі внутрішнього контролю. Надалі, при виявленні порушень здійснюється перевірка на системність; вибірка доповнюється об'єктами, ідентичними об'єкту, за якими виявлено порушення. По кожному виявленому порушенню вказуються можливі наслідки, вплив на рівень ризику.

У звіті за підсумками перевірки відображаються лише суттєві порушення; вказуються системний та несистемний характер порушень, факти або ризики заподіяння збитків внаслідок порушень, застосування санкцій за порушення, факти усунення порушень та причин, що спричинили порушення; дається оцінка системи внутрішнього контролю на напрямі, що перевіряється; викладаються рекомендації щодо мінімізації ризику.

У сучасних умовах нестабільності потенціал внутрішнього аудиту полягає у створенні системи моніторингу в управлінні ключовими бізнес-процесами, основою якої є формування проєктів управлінських рішень та застосування процедур, спрямованих на підвищення ефективності діяльності підприємства, а також на отримання інформації, необхідної для оцінки ризиків та прогнозування розвитку суспільства.

Література.

1. Огічук М.Ф., Рагуліна І.І., Новіков І.Т., Рагуліна М.М. Внутрішній аудит: навч. посібник. Вид. 5-те, перероб. і допов. Київ: Алерта, 2022. 388 с.
2. Койдан К. Ризик-орієнтований підхід у внутрішньому аудиті: особливості застосування та результати. *Аудитор України*. № 6 (295), 2020. С. 26-31.